

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy □ centimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyitott cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Első fecske.

Két czikk.

II.

A kormány a megyék szervezéséről szóló, s a főhivatalos által alapelveiben megismertettetett törvényjavaslatával a szó teljes értelmében beugrasztani akarja a közszabadsági jogaira feltékeny nemzetet abba a hidegbe, hogy a mit a kormány a vármegyei szervezet átalakításával célba vetett, az tulajdonképen arra alkalmas, hogy az önkormányzati uton érvényesítendő hivatások sikeresebben teljesíthetessenek.

Hát ez nem egyéb egyszerű szemfényvesztésnél, mert a czél nem az, hogy az önkormányzatban rejlő jogok gyakorlása legalább az eddigi formák között szabadon eszközöltesse, hanem az, hogy a hatalmi kör olyan téren is kiterjesztessék, a melyen eddig a népjogok szabadon érvényesülhettek.

Az, hogy a városoknak a megyei élet körétől való elkülönítését a kormány a javaslatlalt megakadályozni akarja, még egyáltalán nem vezethet arra az eredményre, hogy ez uton a városi lakosságban rejlő intellektualis erőknak bevonása útján a vármegyei élet színvonalát emeltesse, mert egészen másnemű fejlődési feltételek szerint mozog a városi élet, mint a vármegyéké.

És ha csak az a célja a kormánynak, hogy az intellektualis erőket megszaporítása által a vármegyei élet színvonalát emelje, ezzel a javaslatlalt ugyan nem fogja elérni, mert a városi élet ezentul is a maga külön feltételei szerint fog fejlődni, s a vármegyei élet ezentul is nélkülözni fogja azon elemeket, melyek eddig a városi élet körében kerestek maguknak érvényesülési módokat.

A főbaj az marad, hogy a vármegyei önkormányzatában a jogosult tényezők cselekvési szabadsága teljesen konfiskáltatni fog és pedig kizárólag a hatalmi érdek javára, a mely egyenes tagadása ama fejlődési törvényeknek, melyek szerint eddig a vármegyei, mint a hatalom, s főképen a hatalmi tulkapások ugynevezett védgátjai, berendezkedtek és életműködésüket folytatták.

A kormány elvon a hatalom javára a vármegyétől olyan jogokat, melyekkel eddig szabadon éltek. A vármegyei életének fejlődése mindaddig szoros kapcsolatban állott ama szabad-

sággal, mely szerint saját körükben korlátlanul intézkedhettek.

Most, ha a kormány a központi hatalom javára foglal le ilyenmő szabad elhatározási jogokat — ezzel épen azt az alapot semmisíti meg, melyre a vármegyei élete és életműködése fektetve volt.

Ezzel szemben ok nélkül igyekszik a kormány a vármegyei életének színvonalát a városokban található intellektualis erők bevonásával emelni, mert mihelyt az örendelkezési szabadság konfiskáltatik, a műveltebb elem annál kevésbbé találhat olyan működési körökre, melyekben magát kellőn érvényesíthesse és a következménye az lesz, hogy még a vármegyékben ez idő szerint felfalálható intellektualis erők is rendre kivonulnak a vármegyéből és olyan életkörüket keresnek fel, a hol jogaik gyakorlására szabadabb mozgást találhatnak.

A vármegyei teljes elszegényítésére vezet minden olyan ujtás, mely arra czéloz, hogy ott, a hol eddig a népjogok tartották lefoglalva a tért — ezentul a hatalom diszponáljon.

Hogy a kormány csakugyan jogelkobzás az eredeti célja legjobban kitetszik abból is, hogy a javaslat szerint a vármegyei hivatás körét annyira megszorítja hogy önkormányzati uton érvényesítendő hivatásnak kizárólag a kulturális, közgazdasági és közegészségügyi teendőket jelöli ki, mintha bizony csak ezekből állana az a feladat, melyet a vármegyei eddig teljesítettek.

Ámde a kormány még itt sem áll meg, mert gondoskodik arról is, hogy akár kulturális, közgazdasági vagy közegészségügyi feladatok teljesítését is a hatalom szolgálatában álló szervezetekre bizza, s ezeknek életműködését a hatalmi érdekek szempontjából, tehát az állami akarat érvényesítésével szabályozza.

Szóval az első fecske, mely most kirepítettett nem a tavaszak a hírnöke, hanem azt a pusztulást hirdeti a mely az önkormányzati jogok és cselekvési szabadságra a kormány reformtervei szerint várakozik.

E pusztulás ellen pedig minden erővel védekeznünk kell.

Politikai hírek.

A Németországgal kötendő kereskedelmi szerződés. A bécsi „Fremdenblatt” a követ-

kezőket írja: Közel három heti megszakítás után ma ismét folytatták a német, osztrák és magyar delegáltak a kereskedelmi szerződés tárgyában való értekezletet. Az előterjesztett szerződési tervezet első olvasásánál az volt a czél, hogy tudomásul véssenek az egyik és másik részről javasolt vámtételek, a második olvasás feladata lesz, megállapodásra jutni a több százra menő tételek tekintetében. Ebből kitetszik, hogy roppant munkát kell végezni és nem igen sok idő, ha erre három hónap vétetik kilátásba. Értelhető egyuttal, hogy az értekezletek nem tarthatnak naponkint és hogy több rendbeli megszakítás szükséges lesz azért is, hogy a német delegáltak érintkezessenek kormányukkal.

Szalóniki elfoglalása. Az Indépendance Belge csodálatos táviratot közöl Bécsből. E szerint Ausztria-Magyarország és Anglia az utolsó napokban titkos egyezséget kötöttek Szaloniki elfoglalására. Anglia kötelezte magát, hogy az esetleges birtokba vételt nem fogja ellenézni. Hogy ezzel szemben Ausztria-Magyarország mily engedményeket tett, azt nem tudni; azt hiszik, hogy megígérte, hogy Anglia politikáját Törökországban, Örményországban és Egyiptomban feltétlenül támogatni fogja. Az Indépendance Belge hosszú politikai méltatást fűz e hirhez, de az bizvást elmaradhatott volna; ez az egyezés már azért is lehetetlen, mert Ausztria-Magyarországnak eszéigába sincs Szalonikit elfoglalni. A mi pedig az angol keleti politika támogatását illeti, az már azért sem lehet engedmény, mert azt Ausztria-Magyarország, mint érdekeinek megfelelő, most is támogatja.

Az első népgyűlés.

A közigazgatási reformtervezetek ellen az első népgyűlés Hajduböszörményben tartott a múlt vasárnap ugyanis S ó v á g ó G á b o r a kerület országgyűlési képviselője népgyűlésre hívta össze választóit, melynek egyetemes tárgya volt az országgyűléshez felírt intézés az állami közigazgatás ellen.

A városháza nagyterme nem fogadhatta be az érdeklődő közönséget, mert megjelentek mintegy 1-00-an, de a teremben csak 6—700 ember foglalhatott helyet, míg a tömeg a városház udvarán és az utcán várta az eredményt.

A népgyűlés elnöke ifj. S ó v á g ó G á b o r orsz. képviselő, jegyzőjévé D o b ó S á n d o r választotta meg.

Ezután S ó v á g ó G á b o r részletes, nagy figyelemmel hallgatott beszédében ítélte el az állami közigazgatás behozatalát s azt igaztalannak, méltánytalannak és legfőbb mértékben czélszerűtlennek nevezte.

A jegyző felolvastván az orsz. függetlenségi és 48-as pártból küldött kérvénymintát az egyhangulag elfogadtatták s a következő határozat hozott: B ö s z ö r m é n y v á r o s k ö z ö n -

sége mai (1891. jan. 11.) napon pártkülömb-ség nélkül tartott népgyűlésében egyhangulag kimondja, hogy a „közigazgatás javítását óhajtja,” azonban a kormánynak az államostás iránti törekvéseit nem helyesli; hanem az „önkormányzatot és tisztviselő választást” minden fokon jövőre is fentartani kívánja, ez irányban az országgyűlésnél kérvényezni fog s a kérvényeket a város mind a 8 kerületében aláírattván e kerület országgyűlési képviselőjének átadja, hogy azt az országgyűlés elnökéhez benyújtsa.

Ifj. S ó v á g ó G á b o r, orsz. képviselő s a népgyűlés elnöke, D o b ó S á n d o r, a népgyűlés jegyzője.

A „Liga” — kiáltványa.

A románok kulturális egységének megteremtése céljából tudvalevőleg liga alakult Bukarestben, melynek végrehajtó bizottsága legutóbb a következő felhívást adta ki:

A románság a királyság határain túl most súlyos helyzetben van. A román nyelvet nemcsak a nemzetiségi iskolákból száműzik, hanem még a román családok tűzhelyeinél is, tekintet nélkül a természeti jogokra, elfojtani igyekeznek azt.

A nemzeti kultúra közönyeit gyakori bünpörökkel és súlyos büntetésekkel nyitgözik le, mert védelmezik a románok hagyományos jogait.

A román írókat, a kik a törvények tiszteletét merik követelni, izgatók gyanánt viszik a bíróság elé, azután nemzetük elleneségei által elítéltetnek és börtönbe hurcoltatnak.

Szemből az ilyen és sok másféle üldözéssel, mely által nemzetiségünk testének egy nagy részét megölni igyekeznek, a nemzeti önfentartás érzete minden jó romának kötelességévé teszi az áldozatot.

A liga, a mely kötelességetl szabta azt, hogy a nemzetiségből való kivételtes tendenciájának ellene szegüljön a románizmus ügyét minden erőből és minden megengedett uton védelmezze, ezuttal apellál minden nemes és hazafias lélekhez e szent misszióért erkölcsi és anyagi támogatásért.

Íme ilyen uton igyekeznek a románok a magyarokkal való egyetértés útját egyengetni. És a mikor ők ilyen eszközökkel harcolnak, akkor nem átalják azt mondani, hogy ők csak a jogos, a védekezés álláspontjáról dolgoznak.

Hányan vagyunk?

A népszámlálás eredményei felől immár egyre tömegesebben érkeznek a tudósítások.

Mint ujabbban jelentik a számlálást Ipolszágon is befejezték, s kitűnt, hogy 3282 lakosa van és pedig 1638 férfi és 1644 nő. A tíz év előtti népszámláláskor 2755 lakosa volt, a szaporodás tehát 527. A város fejlődésének kérdésénél figyelembe kell venni, hogy a múlt évben föloszlatták az adófel-

ügyelőséget, meg a katonai hivatalt és így nagyon sok család elköltözött onnan.

Ullőről írják, hogy a népszámlálás befejezése után 432 házban 3036 embert írtak össze s így az 1880-iki népszámlálás óta 20 százalékkal szaporodott a lakosság száma.

Mezőhegyesen az 1890. évi december 31-én megjejtett népszámlálás adatai szerint a lakosság száma a központban 2424, a külső majorokban 3356 s így ma Mezőhegyes község polgári népessége 5774. Az 1880. évben megjejtett népszámlálás eredménye szerint Mezőhegyesen 2921 ember lakott, a szaporodás tehát 2453. Ez majdnem kétszerese a tíz év előtti népesség számának. Oly kedvező eredmény ez, a minővel aligha fog Magyarország egy-két községnél több dicsekedhetni.

Eszékről írják, hogy a népszámlálást Horvát-Szlavonországokban is befejezték, minden komolyabb baj nélkül. Kíváncsian várják a népszámlálás eredményét, különösen abból a szempontból, hogy mennyivel szaporodott főleg Szlavoniában a bevándorló magyarok száma a legutóbbi tíz év alatt. A Horvát-Szlavonországokban állandóan letelepedettek számát megközelítőleg 100,000-re teszik, noha igen sokan, vagy nem merték bevallani anyanyelvüket, vagy e részben a horvát közegek által befolyásoltattak. Ideje volna, írja levelezők, hogy ezeknek a magyaroknak fentartásról végre komolyan gondoskodjanak és ne engedjék őket a magyar nemzetiségre nézve elveszni.

Szegedről távirják, hogy a népszámlálást a városban és a vidéken már befejezték. Az eredmény Szeged népessége a szaporodására nézve kedvezőnek ígérkezik; s bár a biztos számadatok még nem ismeretesek. Azt hiszik, a lakosság száma meghaladja a 80,000-et. A szomszéd községekből ellenben már több helyről beérkeztek a megállapított adatok.

Igy Dorosma község lakossága 11,701 lélek, mely szám az 1881-diki eredményhez képest 2031 főnyi szaporodást mutat.

H o r g o s lakossága 5500, a szaporodás 1013 lélek.

S á n d o r f a l v á n találtak 3471 leleket, a szaporodás 215.

A l g y ő népessége 2569.

S ó v é n y h á z á é, 5249, a szaporodás 1292.

T á p é községben 1434 férfit és 1445 nőt, összesen 2879 leleket írtak össze. A szaporodás 647 lélek.

Csongrád megye egész tisztáninnyi járásában 32213 lelkes találtak, vagyis 7747-tel többet, mint 1881-ben.

S z e n t e s n e k hozzávetőleges száma szerint 31000 lakosa van.

M i n d s z e n t e n 5983 férfit és 6013 nőt, összesen 12001 lakost találtak.

D e b r e c e n b ő l távirják nekünk, hogy a város népessége körülbelül 7—8 ezerrel szaporodott s így az jelenleg 60,000 lelket számlálhat. A népszámlálás eredménye nincs pontosan összeállítva. Az öt népszázmértő földnyi hortobágyi pusztán 963 lelket találtak.

P o z s o n y b ő l jelentik, hogy a lakokban közölt az az adat, mintha a népszám-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1891. Január 15

Kolozsvár Története.

Két éve, hogy megígértük e könyv bővebb ismertetését; hogy csak most tesszük, több tekintetben jó, mert sok olyanról szerezünk értesülést, a mit most elmondanunk, talán e könyvnek javára, a közönségnek hasznos felvilágosítására fog szolgálni.

Huszonhét éve annak, hogy e könyv megírására egy köztűzszerető s áldozatra kész kolozsvári polgár, Simon Elek a jutalmát kitűzte, egy másik, Mike Sándor 40 évi munkája anyagát oda ajánlta, a harmadik — az író — elkészítésére magát elhatározta. A munka megírására legelőbb 1863-tól 1865-ig két évi idő, 1000 forint pályadíj tűzött ki, csakhamar 1866-tal megoldottat, s egyidejűleg a pályadíjat a jutalomtűző ujabb 300 forinttal pótolta; a munkára csak egy vállalkozó volt, annak sok nehézségei s terjedelmes volta iránt az illetők meggyőződést szerzén, ujabb két évre lón a megírás határideje kiterjesztve, akkor is az író 1868 december 31-kére betegsége miatt csak fele részét adhatta be, a közönség elfogadta, megbíráltta, s jónak találván, a pályadíjat azóta gyűlt kamataival együtt 1869. július 10-ki községi közgyűlésében szerzőnek egészen egy, azon kijelentéssel, hogy a kész munkát azt megérdemli, reméli, s a szerző biztallította is a közönséget, hogy — ha Isten lapot megtartja — elkezdett művét egészen

elkészíti. A közgyűlés élénk éljen-zéssel fogadta a nyilatkozatot s író ígéretén megnyugodt.

A könyv 1870-ben megjelent: 40 ívszöveg, 27 ív oklevéltár, I—XXXVI. Táblára osztott szövegvilágosító Rajzfűzet, melyben öt nagy térkép, 76 pecsét és czimer, két királyi kézirat hasonmása, együtt 140 történeti rajz és kép jelent meg, fölkeresve a régiség homályából, elkészítette drága áron, s kinyomatva a nemes város nagylelkűségéből. Költségesen és eddig irodalmunkban ismeretlen díszszel. Az író-világ tapsolt a város mecénási nagylelkűségének!

A tartalom magában foglalta Kolozsvár földirati fekvése, légköri viszonyai s helyirati rajzát, a város és határa földtani történetét, őskorából az agathyrz, géta-dák, római, góth, hún, gepida és azon korszak történetéből azt, a mi bizonyosnak volt vehető, Krisztus előtt 618-tól Krisztus után 887. évig; a magyar ó-korából a vezérek korán, Árpád fi-ági királyok korszaka történetét, 888-tól 1002-ig, a magyar közép-korból a cseh, német, Anjou királyok s vérokonaiak történetét 1301-től 1400-ig, továbbá Zsigmond király, Albert és Ulászló királyok, Mátyás király, II. Ulászló és II. Lajos, Zápolya János király korszaka történetét 1400-tól 1540. évig, az oklevéltárban CCLXXXIX. többnyire eredeti oklevél bocsátott a magyar történetírás közhasználatára.

Napi sajtó és tudományos körök rokon-szerenven fogadták a könyvet; az Akadémia levelező tagsággal tüntette ki az író, s az olvasóközönség főleg a fővárosban élénk ér-

deklódéssel fogadta, az ottani könyvtárosok közel 100 példányt adtak el anyarszági tudománykedvelőknek, ma is meglevő számlák igazolása szerint. A kritika átlátta a nehézségeket, a mikkel az írónak meg kellett küzdeni, s méltányosan ítélte a fogatkozásokról, a miket szerző is tudott. S előszavában igazolni igyekezett. Főhírául a tárgymutató hiányát, a műveltség történeti rész csekély voltát s az okleveleknek a szövegbe aránytalan mérvben felvétele által az ismétlést tüntette fel. De ez a könyv kelendőségét nem gátolta, a meglevő jegyzetek és számlák szerint csak Kolozsvárott nem vétetett meg a mindenki által remélt mennyiség, másfelé kielégítő volt a kereslet.

A könyv kinyomatása egy évre terjedt, az író súlyos betegsége öt évig nem hagyta el, mely időköz alatt munkáját folytatni nem bírta, s csak azután, lassanként üdülve fel, erősödött annyira, hogy félben szakadt kedvelt tárgyában, a komoly készülést és munkálkodást ismét megkezdhesse. Tizenhat év telt el tehát, míg azt 1886-ban bevégezte, csak a nyomtatás majdnem két évre terjedett, míg 1888-ban megjelenhetett. A szöveg II-ik kötete magában foglalta a nemzeti fejedelmek korszakát 1540-től 1690-ig 52 íven, a III-ik kötöt a habsburg-lot-haringiai korszakot 1690-től 1848-ig, 64 íven, az Oklevéltár II. kötetében e két korszakhoz fel van véve és közölve I—CCCLIV. többnyire eredeti oklevél, 47 ívet, s adva van a II-dik Rajzfűzet I—XII Táblára osztva, mely 3 térképet, 6 nagyobb rajzot, 4 pecsétet foglal magában, a haran-

gok, egy házak és közintézetek felirataival együtt 2 íven.

Öt kötetből s két fűzetből áll az egész mű, 232 nagy 8-rét ívet tölt be s 156 önálló, nagyobb és kisebb képet és rajzot tett közismeret tárgyává. Ára az egésznek 25 forint, az 1870-ben megjelent 3 első résznek 10, az utóbb megjelent befejező 4 résznek 15 forint, Kolozsvár polgárainak 30 százalékos ármérsékllettel.

A tartalom részletes ismertetését fölöslegesnek véljük. Olvasa azt már hihetően e lap nem egy olvasója, s a kik nem olvasták, bizonyára hallottak felőle kedvező és nem — kedvező ítéletet, a mint azt másképen gondolni sem lehet. A kritika nyilvánosan is tett kifogásokat ellene. Főhírául tették, hogy nincs tárgymutatója, a mi azonban a terjedelmet és költséget sokkal növelte volna. Erre azt jegyezték meg, hogy a könyv terjedelmét kellett volna kissébbre számítani s ekkor jutott volna tér is, pénz is. Erre szerző — mintha sejtette volna — előszavában kimerültségét hozza fel. Érezte még egy útszimitásnak szükségét; de testi egészségének bizonytalan tartama kényszerítette az így vagy úgy haladéktalan bevégezésre, nehogy fél életének fáradsága a mű félbenmaradása által füstbe menjen. Elviseli inkább a bírálat és megrovás súlyát — írá — mint élete ily rendkívüli erőfeszítéssel járó művének csonkán hátrahagyását. Kérte bíráltit ennek tekintetbe vételére, a közönséget méltányosságra és némi kíméletre, a mit sokan tettek is.

A befejező kötetek kelendőségén látszik a közben eső 16 év pusztító hatása. A fővá-

rosi könyvtárosok közül olyanok, a kik az 1870-ki kiadásból 5—10—sőt 20 példányt is eladtak, a mostaniból alig 1-et 2-tőt adtak el. Rendes vevők elhaltak, elszegényedtek, megosztották a könyvtárakat, eltávoztak régi lakhelyökről, sokan kijelentették, hogy nincsenek azon helyzetben, hogy megvegyék. Hiteles följegyzés mutatja, hogy a központban, Magyarország tudományi és szellemi életének szívében a mostani kiadásból az 1890-dikének alig egynegyede kelt el. Ez a tapasztalás általában a komolyirányú irodalommal, ez Salamon Pétercz Pestvárosa Történetével is. A főváros 450,000-nyi lakosa közül csak igen kevés számú polgár vette meg városa Történetét.

Szerző — a mint értesültünk — művét nem adta bizománnyá, tehát pontos jegyzéke van vevőiről. E szerint tény, hogy Magyarország 1200-nál több casinója, olvasó egyesülete és társulata, történelmi és közművelődési egylete közül eddigelő alig 15 vette meg Kolozsvár Történetét. A Primás, érdekek és katolikus püspökök majdnem mind megrendelték, megrendelte több apát kanonok, gymnasium és plebánu; protestáns püspök az erdélyi részéket érdekelheti, azokat illeti a megvétel. Sajnos hallanunk azt, de mint igaz-

lálás 51000 lélekben mutatná ki Pozsony jelenlegi lakosságát, nem felel meg a valóságnak, mert a megbízható adat még ismeretlen.

Veszély a tengeren.

A Triestben megjelenő „Cittadino” január 3-ikáról kelt várni tudósítás közli a „Reka” Lloyd-gőzös utazásáról, a melyet Rassevich T. kapitány vezetése alatt Konstantinápolyból Várnába tett meg.

Az osztrák-magyar Lloyd tudvalevőleg csatlakozásban lévén a keleti vasutakkal, még mindig ellátja a szolgálatot Várna és Konstantinápoly között. Mult hó 27-én a „Reka” gőzös elhagyta Konstantinápolyt, Várnára fel indult; de a Bosporus torkolatánál, Kavaknál, a beállott sűrű köd miatt horgonyt kellett vetnie, hogy itt bevárja az időjárás javulását.

December 28-án délután 1 órakor az idő kiderült és a „Reka” neki indult a tengernek, a melyen ez időtájt nagy viharok szoktak dúlni. Alig négy órai utazás után hó-vihar keletkezett, oly magas hullámok mellett, hogy a kapitány ugyancsak megbánta, hogy Kavakból távozott.

A visszatérést a sötét éjszaka lehetlenné tette és így folytatta útját Várna felé. Az éj borzalmas volt, a fénycsúszott elemek ereje minden pillanatban nőtt, tenger, hó és sűrű köd vette körül a szerencsétlen hajót, a mely teljes közérővel működve alig egy tengeri mértékű haladt óránként. 29-ikén a kapitány tanácskozással véget maga köré hívta tisztjeit és ezekkel elhatározta, hogy a hajót Anatolia partvidéke felé irányozzák.

E közben az egyik matróz, kit azzal bíztak meg, hogy az egyik vitorlát erősítse meg, melyet a vihar megmozdított, leesett és térdét összezúzta. A vihar ereje pedig folyt nőtt, a hullámok az árbócokig értek, a hőmérő minusz 9 fokot mutatott és oly sötétség uralkodott, hogy egyik a másikat fel nem ismerhette.

Leírhatatlan a második éj örökkévalósága, de a kapitány sikertől fényes példájával a legénység lelkebe bátorságot üntet. A sok csapást toltatja meg az is, hogy 30-án délelőtt a közénarkatárban tűz támadt, melyet csak emberfeletti fáradsággal sikerült elcsig eloltni tanúságot nyújt a hajón uralkodó fegyelméről, mely nélkül okvetlenül katasztrófa történt volna.

Végre december 31-én délután, midőn a láthatár némileg kiderült, felismerték a „Cap Kalakrit” és délután öt órakor elértek a várni öblöt.

Négy nap és három éjjel dacoltak a hajó hősi vezetői az elemekkel és a küzdelemről csak azok alkothatnak képet, kik az ehhez hasonlóan maguk is átmentek.

Leírhatatlanok amaz érzelmek, a melyek a gőzös összes utasait és személyzetét elfogták, midőn a mentő öblől védelmet nyújtott a dühöngő vihar elől; mindannyian a jéggel borított fedélzeten térdre borulva, hála adtak az égnek, hogy őket a biztos halálból kimentette; könyvelt szemekkel mondták az utasok köszönetet a kapitánynak, tisztnek és a többi személyzetnek.

Csütörtökön, január elsején végre partra szálltak és az utasok lefénycsúszottak a sokat szenvedett hajót, aztán négy száz forintot adva át a kapitánynak a legénység részére, írásban bizonyították az összes személyzet halálát megvető bátorságát.

Levél.

Dicsőszentmárton, 1891. jan. 11.

Folyó hó 10-én rendezte a dicsőszentmártoni alsófokú ipariskola felügyelő bizott-

ságot jó tudnunk. Akár közöny, akár kibuvó ajtó az, egyformán elítélendő. Kolozsvár és az erdélyi részek ifjúsága vezetői nem így gondolkoznak. Ők Magyarország minden várja, faluja, vidéke minden szellemi mozgalmát érdeklődő figyelemmel kísérik, a megjelent irodalmi műveket megszerzik s növényeik szívébe azok iránt szeretetet és vonzalmat csepegtetnek. Nem annyira a könyv érdeke, mint e nyilatkozatban kifejezett szeretetlenség és idegenkedés bánt minket, s azért szólnunk fel megrovólag ellene.

Az erdélyi részek ellen nincs is panaszra ok. Az ottani vármegyék, városok s több erkölcsi testületek megrendelték azt, Kolozsvártól csak a czéhek és tanuló intézetek tanusitnak közönyt. 32 czéh közül kettő vette meg; pedig valamennyinek csaknem teljes történetét adja e könyv, oly részletesen, hogy szerzőt hibáztatták is e miatt. A czéheknek csak kivonatoltnak s egymáshoz kellene fűzni az okleveleket, czéhszabályokat s az író elbeszélését, s készen lenne valamennyinek saját küllön története, a mi lehetetlen, hogy ne érdekelne őket iparukért, s eldőlőkért, a kik a város történetére nagy befolyással voltak minden időben. Az ipar és kereskedelem s általában a polgárság érdeke, tettes és érdeme soha sem volt rokonszenvebben s kiemertőbben tárgyalva, mint e könyvben. Erről meg fog győződni az, aki olvassa.

Az irodalom ügye, a saját munkássága, az oktatás és nevelés, a közművelődési intézetek, általában Kolozsvár szellemi élete és munkássága, mely rokonszenvel van tárgyalva, a minék megismerése, a jövő tekintetében.

sága, az iskola javára tánczvigalmát nem nagy, de válogatott közönség jelenlétében. A második évét élő ipariskola, tekintve szépen fejlődni kezdő vármegyei székhelyünk, kiváló helyet kell, hogy biztosítson magának iparosaink és kereskedőink alapképzése érdekében. S éppen, mert ezen cél lebegett az ipariskolát létesítők szemei előtt, kell, hogy fennállhatása, megizmosodása tekintetéből mindent elkövetessenek arra nézve, hogy a társadalom érdeklődését is irányítsa felkeltésük.

A jó indulatú támogatás ezuttal sem maradt el, habár ezzel még most sem vagyunk abban a helyzetben, hogy kielégítőnk vagyának ne továbbjárt érték volna el. Ezen intézmény pedig csak is akkor illeszkedhetik be az öt megjelölt helyre, ha iparosaink, kereskedőink lelkesült támogatása mellett — a mi még nálunk is hiányzik — vármegyei intelligenciánk is nagyobb mérvű erkölcsi támogatása részesíti azt.

Jól eső érzettel mondhatom, hogy ezuttal találtunk többeket, kik erkölcsi támogatásuk mellett, még nagyon szükségesnek vélték a magasztos czélt előmozdítani. Így elég legyen az alkalommal Pekry Sándor, dicsőszentmártoni nagybirtokosról megemlékezni, ki a mulatság egy erkölcsi, mint anyagi tekintetében nagymérvűen folyt be, mint a védnök. Kíváncsok, hogy példáját sokan kövessék!

A feszelen mulatság csaknem a reggeli óráig tartott jókedvvel.

Tekintetes Szerkesztő ur engedelmével örömmel említem meg ezen levelemben, hogy Dicsőszentmárton, vármegyei székhelyünk, gyorsan emelkedik minden téren. Az egymás után épülő csinos házak egész kisvárosias szint kölcsönöznek helyiségünknek; a napról-napra letelepülő iparosok pedig egy polgári elemnek fejlődését biztosítják jövőre.

A napokban telepszik ide egy nyomda, Breier és Hirsch cég által, mely a kultura terjesztésére nem kis mértékben lesz hivatva befolyjni.

Hivatalaink, — iskoláink, — kereskedőink — és iparosaink, s általában a nagy közönségre való tekintetből egy könyv- és papírkereskedés is létesítették Jeremiás Sándor cég alatt. Mindezek tehát oly dolgok és eszközök, melyek által vármegyei székhelyünk szép lendületnek néz elébe, ez pedig mindenre kihatással lesz egész vármegyénk minden irányú fejlődésére.

Ennyiről kívántam tek. szerkesztő urat ezuttal értesíteni, közelebből más egyebekről is.

r 1

Az önkéntes tűzoltók gyűlése.

Kolozsvár, 1891. január 14

(Saját tudósításunk.)

Gyűlést tartott ma este a kolozsvári önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága Polcz Rezső főparancsnok vezetésével. A gyűlésen, mely a lakatnyán tartatott, csaknem az összes műszaki tiszték jelen voltak.

Olvastatták a helyi vasúti főműhely átirata, a mely szerint Dóczy Miklós művezető vezetésével a 64 tagból álló tűzoltó-csapat szerveztetett a vasúti munkásszervezetből. E csapat az önkéntes egyletben nyer gyakorlati oktatást. Fegyelm és más tekintetben azonban a műhely főnökségnek van alárendelve. Örösi gyakorlati és más szolgálataikért a tagok megfelelő díjazásban is részesülnek. Szabályoztatott a viszony az önk. tűzoltó-egylet és a vasúti csapat között is olyformán, a mint az a dohánygyári tűzoltó karnál már tényleg érvényben áll.

Minorich Károly elhunyt tiszteletbeli főparancsnok haláláról tétetett említés. Az

multa nézve, tájékoztató a jövő tekintetében.

Mondható e könyv ellen, hogy nagy, hogy annyit elolvasni lehetetlen; de azt nem lehet mondani, hogy nem való, nem hasznos, s hogy jobb lett volna azt tovább is — mint történt néhány századon át — homályban, feledésben, por és moly edelédike hagyni. Kifogásolható szerzőben ez is, amaz is; de azt, hogy életének legszebb korát a város multja földelésében igaz benső szeretettel s bámulatos kitartással töltötte el — ezt rossz néven venni, kritizálni, vagy tagadni nem lehet.

Ismerettségünknek czélja csak az elégtételadás s Kolozsvár Története ez elvitathatatlan előnyeinek feltüntetése volt.

Kegyetlen rokonok.

Angolból fordította: Amica.

XXIV.

Kivonat a lady Nugent Adéla naplójából,

július 23-án 188—

(Folytatás.)

(56)

Duk gyanitotta, hogy a szeretőik melyik irányba mentek, tehát más utat választott, szivarra gyújtva sétált, s az anyja különös izgatottságának a nyitját próbálta kitalálni.

Ki volt az a Dwigth Gábor? Ezsebe jutott, hogy Uglowné mily különös volt a modora midőn a Dwigth látogatásáról és az urnője ájulásáról beszélt. Már akkor is benyomást csinált reá viselkedése, de azóta kiemelt a fejéből. És ki volt az a Langton Márton? Egy okos és nagy jó barát.

egylet az elhunytak ravatalára koszorút helyezett, s özvegyéhez részvétiratot intézett. A választmány jegyzőkönyvében is megörökíti elhunyt főparancsnoka emlékét.

A kerületi vízes-hordók és szekerei jó-karba hozatala iránt lépéseket tett az egylet. A város tervbe vette, hogy a kijavított esz-közök a lakatnya mellett levő puszták telken helyeztessenek el s e czélból azon a helyen színek építtetnek s így eleje vétetik annak, hogy fenéig befagyott hordókak tűzhöz ne szállítsanak, vagy pedig gondatlan kezeléssal el hordók tönkre ne menjenek.

Tűzoltó tinktúrát tett át a városi tanács véleményadásra. Kiadatott az egylet vegyése: Szálló Árpádnak.

Vízvezetési hidrások beállítását iránt a várost megkereste a parancsnokság, a felső-szén-utcai részre. A város az egyletet kereste meg az iránt. Az egylet kijelentette, hogy 5 sem hidrások építését nem enged, sem a vízvezeték tűzoltási czélokra való megnyitását nem engedje meg.

E furcsa és szűkebb eljárása az egyetemi rektorának megbotránkozást keltett. A parancsnokság egyhangulag elhatározta, hogy ez irányban ismét lépéseket tesz.

Bejelentették, hogy a helyi városi tanács a városmajorjában, előfordult széná tüznél működött önkéntes tűzoltóknak elismerését és köszönetét nyújtotta; a vizet szállított fogatoknak pedig pénzbeli jutalmat adott. A parancsnokság ezt örvendetes tudomásul veszi, egyuttal elismerését fejezi ki a városi őrségnek Vaszy Zsigmond felügyelő vezetésével két napig tartó odaadó munkálkodásáért. Határozza, hogy a város kö-zönség levelei a legközelebbi felolvasáson fog-nak kiadatni.

Ugyancsak a főparancsnoknak, a társ-egyesületeknek s a katonaságnak külön elismerését és köszönetét fejezte ki a város.

Dr. Horváth József a városból 25 frtot tett le oly tűzoltó részére, a ki a szol-gálatban szerencsétlenül járt. E pénzt Ber-linből minden évben el fogja küldeni. A pa-rancsnokság e nemes ajándékáért köszö-netet mond. Az adományt az adakozó nevé-n kezelte a rokkant alap mellett.

Telefon beállítását iránt a közbiz-gó-hid és az egyetemi élet és közegészség-tani intézetnél a vett átiratokra költségvetéseket adott a parancsnokság. A beállítást azonnal eszközli, mielőtt e czélra a testületetől az összegek folyosíthatnak.

Előterjesztett Kuszók István főpara-ncs-noki segédtsit lemondása. A főparancsnok jelent, hogy ő mindent elkövetett, hogy a lemondott segédtsit állása további megtar-tására bírja. Lemondása azonban nem kelet-keztvén az egylet benső körülményeiből, ez nem sikerült. Parancsnokság sajnálattal vette tudomásul lemondását, köszönetét és elisme-rését nyilvánította csaknem 5 évi ügybuzgó munkásságáért. A főp. segédtsit állást ide-iglenesen Körösy József mászó segédtsittel tölti be.

Az egyletbe belépnek: Baló István ta-nárjelölt, Kubert Hugó mechanikus, Löwy Ödön egy. hallg. ifj. Philipi Gyula keresk. jegyző. Hank Ferencz kéményseprő.

Intézkedés tétetett a zenekar kiképe-ztetése iránt is. A parancsnokság ezen felül még több keblti ügyet intézett el.

Elaggott iparosok menháza.

Kolozsvár, jan. 15.

A békére törekvő becsületes munka ne-mes harczában munkaképtelenné vált iparosok szomorú sorsát némileg enyhíteni határozta el egy polgári társaság, mely e hó 10-én Ko-lozsvárt Rácz János vendégszerető polgártár-sunk házában lakodalmi asztalnál együtt ült.

— Szeretném — mondá hangosan — ha tudnám, hogy mind ez mit jelent!

A mint gondolkodott és szivarozott to-vább ment azon az uton mely az istállók felé vezetett, oda hol az egy kanyarulattal vissza-fordult ismét, s a ház bal szájnya felé hajol-va egy kis kikövezett négy szögű tér előtt beveződött; az íres szobák és a kamarák ablakai e térre nyitak, úgy szintén a gazd-asszony napali szobájának az ablaka is.

Ez az ablak hosszú volt, s tiszta fehér függönyök díszítették, az ablakon belül virág állvány állott nyiló virágokkal. Az állvány és a fal közötti téren az egyik oldalon egy Ame-rikai hinta szék állott, s a hinta székben Uglowné ült, aki a háta mögött levő asztalra helyezett lámpa világánál egy főkötőt csinált magának valami fehér muslin szövetből, s munkája közben élvezte az esteli levegőt.

Duk felpillantott a mint megállott, me-glátta őtet, a négy szögű térre bement, s az ablak párkányára könyökölve vidáman nyuj-tott kezét.

— Anyóka, ezer esztendeje mióta nem láttam! — mondá. Ne, ne mozduljon, ma-radjon ott a hol van.

Látja, nem felejtettem el a szobája ab-lakához vezető utat. Sétáltam, s mielőtt észre vettem volna, hogy hol vagyok itt voltam. — Gyermek korában nagyon jól tudta az ide vezető utat — vizionzá a gazdasszony szeretettel nézve a szép arczára.

— Nagyon! Emlékezik hányszor lopóz-tam ide, — és maga, hogy csempészt be a szobájába, hogy abból a falasból ott ni, min-den féle nyálákságokkal jól tarstom? Hitemre mondom, hogy még most is a számban van az izük, s emlékezem, hogy néha falánsá-gomnak, hogy meg adtam az árát.

Az a talas volt az, — melyen a ré-z-pántos szekrényke állott. Uglownének a sze-mét követték az ifjú tekintet — s aztán ismét. Dukra néztek vissza.

Az nap tartotta esküvőjét Terkál József, özvegy Mátyás Mihályné Zsu-zsika nevű kedves leányával. — Egyik násznagy Bénégní Sámuel társalgás közben előhozta ipari érdekeink nyomott helyzetét és azt, hogy napról-napra mily ijjesztő mérv-ben szegényednek el iparosaink. Mennyi sze-rencsétlenül járt invalidussa van csak kolozs-vári társadalomunknak, főleg az iparosok kö-zött. Mily sok a munkaképtelenné vált, el-szegényedett s elaggott iparos, kiket a szegé-nyekkel túltöltött két szegények háza nem képes befogadni. Mily szükséges lenne egy menház! Felhozta, hogy van ugyan e czélra mintegy 2000 frtnyi összeg, hogy 10 év múlva az iparosok főtéri palotája is nagy részt e czélra fog jövedelmezni; — de mind ez még messze a baj pedig nagy.

E leverő hangulatból merített alólr, midőn felhívta a társaságot, tegyük emléke-zetessé az esküvő napját; indítsunk mozgalm-at a munkaképtelenné vált iparosok men-házának minél előbb létesítésére; egyszer-smind adakozásra szólítja a jelenvőket. Rögtön meg is kezdődött az aláírás; mely kerekén 300 frtot eredményezett!

Hogy e valóban humánus czélra a te-hetséggel és jóindulattal bíró közönség fig-yelme felhívassék: megbízattam ennek és az adakozók neveinek közzétételére.

Benigni Sámuelné 100 frt. Kerekes Jó-zsef 50 frt. Herepei Gergely 10 frt. Káplán Mihály 10 frt. Matuscec József 50 frt. Döm-sődi Sándor 10 frt. Terkál József 5 frt. Rácz János 5 frt. Kondász Ferencz 2 frt. Wein-lich János 5 frt. Terkál Béla 15 frt. Müller Gyula 5 frt. Lászlóczy György 5 frt. Szász István 5 frt. Molnár Károly 1 frt. Schram-mer Péter 5 frt. Gergely Kálmán 5 frt. Bal-di Károly 5 frt. Dali Mihály 5 frt és N. N. 2 frt. Ezen aláírt 300 frt. 83 frt. a hely-színén átadott alólirottak, ki a begyűlt összeget az iparosok egylet palotájában Ne-doroszték János kezéhez lefektette, valamint az aláírtaktól az összegeket átvenni a gyűjtő-ívet is ott helyezte el.

Fellevén hatalmazva, hogy e czélra bár-hol gyűjtthessek, örömmel ragadtam meg te-hát az alkalmat másnap (január 11-én) is, midőn Tóth István polgártársunk házában megint új lakodalmi társaságban voltam. A házigazda egyik nevelt fia Fazakas Sándor tartotta ekkor kézfogóját: Kapási Antal ked-ves leányával Ilonával.

Ugyancsak a fent jelzett czélra (és e nap emlékéül) szívesen adakoztak: Kapási An-tal 1 frtot, Kocsis Sándor 1 frt, Pap Mihály (keresk.) 2 frt, Debrezeni Sándor 5 frt, Seemann Ágoston 2 frt. Genesi Sándor 1 frt, Csorba György 1 frt, Majláth Antal 1 frt, Ladovicky József 2 frt, Lichtensteinné 1 frt: Tóth István 2 frt, öz. Lechmüller Mátyásné 1 frt, Petrovich György 3 frt, és Kocsis La-jos 1 frt. Az eredmény: 24 frt. Ez összeget is a fent nevezett helyre átszolgáltattam. Ko-lozsvárt, 1891 január 10-én.

HEREPEI GERGELY,
ev. ref. pap

Előfizetési feltételeink:

az

„Ellenzék” 1891-ik évfolyamára.

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Negyedévre	4 frt.
Egy hóra	1 frt 50 kr.

Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit az előfizetéseik gyors megújítására, hogy az új év beálltával a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

— Igen Duk ur, emlékezem, hogy sze-retett ide jönni — mondá a gazdasszony nyájason.

— Meg hiszem azt. Az én véleményem szerint az egész házban ez a szoba a legba-rátságosabb kis hely. Kár, hogy a sütémé-nyek és egyébbbféle édes nyálákságok után nem bolondulok többé, mert megtöltöttem a zsebjeimet velük, a hogy iskolás koromban tettem, s egy jó csomó utra valót is pakol-tatnék belőlük.

— Duk ur, talán bizony nem akar el-utazni? — kérde a gazdasszony meglepe-téssel.

— Ma nem megyek, sem holnap, de egy két nap múlva — az az mielőtt tehe-tem menni fogok. Mert látja anyóka, — tévé hozzá megmondolom és nyomatékos hangon — a milyen fordulatot a dolgok vetek, az ittmaradásomnak semmi haszna.

Duk azért beszélt ily őszintén, mert gyermek kora óta tudta, hogy semmi sem történik a háznál, miről a gazdasszony tu-domást ne szerzett volna magának, de hogy miképen jutott hozzá, és ki által értesült, azt megállapítani, Duk soha sem vette magának azt a fáradságot.

És most az öreg asszony éleselméjű-sége iránti tiszteletből azt a bököt követte el vele szembe, mint ha felténné róla, hogy háza jövedelmének és ottmaradásának az okát tudná, valamint azt is, — hogy most miért megy el.

S az Uglowné arczkifejezéséből kiol-vasta, amint az reá nézett, hogy az ő dol-gait nagyon jól tudja.

— Duk ur, nagyon, de nagyon sajná-lom — mondá őszinte melegséggel.

— En is sajnálom; de ez olyan dolog a min nem lehet segíteni. A kifutott tej fel-lelt hiába sirunk! Aztán tudja, sokféle az iz-lés, — mondá vidáman; de azért arczán a fájdalom vonaglása látszott.

Előfizetheti lehet bármely naptól kezdve.

Kolozsvár, jan. hó

Az „ELLENZÉK”
kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 15.

— A népszámlálást Kolozsvárt

tegnapelőtt befejezték s azóta a végösszegek megállapításán dolgoznak a központban a mely munkát ma előreláthatólag szintén befejezést nyer. Mint az eddigi összeszámításból kivehető, a népesség az utóbbi tíz év alatt alig ezer-ezerkétszáz szaporulatot tűn-tet fel. Pedig valószínű, hogy Kolozsvár la-kossága ennél tényleg több lelket számlál. A lakosság létszámának e látszólag csekély emelkedése először abban a körülményben keresendő, hogy a tanuló fiatalság éppen az újví felvételek alkalmával vidéki otthonában szünetelt az így felvehető nem volt; ezek száma pedig ezernél is többre tehető. Másodszor az egész népszámlálási szervezet hi-bás volt a mint arra már kezdetben rámu-tattunk s a mint azt többször felemlítettük. A hatóság az utolsó napig titkot csinált a népszámlálásból, a helyett, hogy kezdetől fogva koronkénti kiadványokkal kellő képen tájékoztatta volna a közönséget. Csak az utolsó nap adta ki lepedőszert plakátján betűvel tömött megrakott felhívást, a mit akkor már kevesen olvastak el. — A népszámlálási szervezet annyira hibás volt, hogy az ügy-nökök maguk se tudták mit cselekedjenek. Több háznál, a hol újfokor cseledékváltozás volt, sem a régi, sem az új cseledét nem vették fel. Voltak olyan házak, a melyekbe be sem néz-tek. Így például a Lázár utca 2 sz. a. egy tíz tagból álló család maradt felvétetlen. Oka ennek az, hogy egyes kertületekbe olyan ügy-nökök jártak a kik a kolozsvári viszonyokkal egyáltalán nem voltak ismerősök. Pedig a megbízhatlan statisztikai adatok Kolozsvárra nézve sokkal károsabb, mint bármely más városra.

— A színház köréből. A „Baró és bankár”, Hugó K. drámája, melynek elő-adása mult szombatról Ivánfi betegsége miatt maradt el, holnap fog színré kertülni. A drá-mával együtt ismételné fogják a bájos zenéjét „Páros szöktetés”-t, mely közelebbi feleleve-nítésekör élénk tetszést aratott s holnap elő-adását is bizonyára örömmel fogadják a közö-nség. Szombaton, mint már említettük, Jókai „Milton”-ja kerül színré. Vasárnap „A falu rossza” adatik, kitűnő szereposztásban. A va-sárnap délutáni előadásokra vonatkozólag ér-dekes újítást hoz be az igazgatóság. Ünnepi délutánokon eddigelő többnyire énekes művek adattak; hogy azonban ez előadások felszapo-rodott közönségének alkalom nyújtassék egyéb színpadi termékek megismerésére is, — a leg-közelebbi vasárnap délutánjára a „Huszársze-relem” van kitűzve, a rákövetkező vasárnap délutánján pedig Dobosának „István király”-a adatik. A magyar czikus, a megállapított já-tékrend szerint, nem jan. 31-én, hanem febr. 2-án, esetleg 4-én fog véget érni.

— Kolozsvár idei költségveté-sét a belügyminisztérium minden megjeg-yzés nélkül jóváhagyta s a tanácshoz már leis küldte.

— A városháza kiéptítése. Több-ször említettük már, hogy a tanács a város-házát, melynek kényelmetlenségéről bőven volt már panasz, szándékszik kiéptíteni. A szándék

Uglowné meglátta azt, összeszorította halvány ajkait amint a homályos négy szögű tér fel nézett.

— Ah Duk ur — mondá bánatos hang-on Oldcastle úrnak nem maga az ur!

— Tudom, elég baj az nekem! Nem — volnék most ilyen pácza ha én volnék az ur!

Hangja hirtelen megváltozott, s kíván-csian nézett a gazdasszony szentellen arczára. — Oh, — folytató — látom, hogy hova gondol; de anyám, most az egyszer nincs igaz! Annak nem volt ezzel a dologgal semmi köze.

— Igazán nem volt?

— Ennyi sem! — mondá az ujjával patintva. Nem; ennyi igazsággal tartozom an-nak a ladiának.

— Ez nagyon különös, — jegyzé meg a gazdasszony sohajva.

— Különös, de igaz. Akasszanak fel ha azt nem hiszem, hogy az a lurkó meg-babonázta! — mormogá Duk elégedetlennel.

Mind a ketten hallgattak egy ideig Duk a bajusszát húzgálta, a gazdasszony me-reven nézett maga elibe. — A Rob Roy mély ugatása szakította meg a csendet.

Uglowné hirtelen felállott s az ur kar-jára tette a kezét.

— Duk ur, maga azt mondja hogy el-megy. Engedje hogy egy kérdést intézzek magához, édesem — még nem olyan régen maga mindent meg szokott volt nekem mon-dani, és én akkor sem tehettem volna érte többet mint a mennyit most megtennék. Duk ur, van-e pénzre szüksége?

Hangja suttogással változott. Duk, szen-védélyes hangja által megindítva, s befejező szavain bámulva, egy pillanatig csak nézte az asszony arczát; aztán szeliden eltávolí-totta karjától a kezét.

(Folyt. köv.)

eztall komolyan foglalkoztatja az illető közegetek s nagyon valószínűleg még korai társaslag megkezdik az üdvs munkálatait. Az ügy vezetésével, mint értesülünk dr. Nagy Mór tanácsos van megbízva.

— **A Kolozsvári kör** tegnap tartotta szokásos táncvigalmát. Az estélyen ismét együtt láttuk azt a társaságot, mely feszletlenül és kedélyesen szokott a vigalmakon mulatni. A tánc egész a reggeli órákig a legélénkebb hangulatban tartotta együtt a szép és előkelő társaságot.

— **Megfagyva** találtak Kolozsvárt a Kenyér-utczában egy szegény napzármas kinevű embert ma délelben egy rakás forgácson fekvő. A rendőrségnek bejelentetve, intézkedés történt, hogy a kórházba szállíttassék.

— **Bőriparosaink figyelmébe.** A budapesti bőripari kiállítás alkalmával kiállítva volt Keats és Mackay-féle bőrmegmunkáló gépekből egy-egy dr. talpvarró, bőrháztól, talpsajtóló, ránavágó és rajzvágó gépből álló készletet a nagyméltósági kereskedelmi miniszter ur megvásárolt s azokat működtetésbe helyezés és gyakorlatilag leendő bemutatás végett a budapesti m. kir. technológiai iparmúzeumban felállította, hol azok lehetőleg a f. évi márczius végéig hetenként négyezer és pedig hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön a délutáni órákban a mestereknek, az esti órákban pedig a segédeknek fognak bemutatni. Kötelességünknek tartjuk az érdekeltektől a gépek megtekintésére és a gépeket a miniszter ur készséggel bocsátja eladásra, még pedig a következők elnyújtás feltevéseket és módokat illetően: 1. A gépek egy-egy készlete külön-külön, a talpsajtóló gépek darabonként is foglalkozhat. 2. A gépek beszerzési ára, mely iránt azok megtekintésekor lesz tájékozás szerkesztő, az országos ipari és kereskedelmi alaponak legfeljebb tíz évnegyeds részletben megterítendő. A gépek Budapestre szállításának és elvételének költségeit a miniszter ur fogja fedezni. 3. A gépek átengedése iránti kérelmek f. évi február 15-ig terjesztendő a miniszterium elé s ezekben a folyamodók által részletesen körülírandók a vételár megterítésének, nevezetesen a fizetési részletek esedékességének időpontja és összege. Kolozsvárt, 1891. január hó 14-én. Sigmund Dezső elnök. Gáman Zsigmond titkár.

— **Jutalom az önkéntes tűzoltóknak.** A magyar-francia biztosító-társaság központi igazgatósága tudomást szerzve a helybeli önkéntes tűzoltó egyesület tagjainak a múlt december hó 18-án volt tűzveszéltnél tanúsított buzgó és önfeláldozó tevékenységéről az egyet céljaira mentési jutalmadj címén 50 frtot küldött a mai napon Albach Géza kir. tanácsos polgármester kezébe.

— **Értesítés.** Folyó év február hó 3-án tartandó jogászál IV. általános bérlet-szünetre esvén, tisztelettel felkértem a t. páros bérlet helyek iránt f. hó 24-ig intézkedni. Helyárak: alsó és közéj-páholy 8 frt; felső páholy 6 frt; első emeleti erkélyűlés I. sor 2 frt 50 kr. II. és III. sor 1 frt 50 kr.; másodeleleti zártszék I. sor 1 frt 50 kr. II. és III. sor 80 kr.; karzati ülőhely 60 kr.; karzati állóhely 30 kr. — Jegyek válthatók és páholyok előjegyezhetők Molnár Jenő pénztárnoknál naponta d. u. 2—3 óráig az egyetemi kör helyiségében. (Főter gr. Rédey ház II. emelet.)

— **Farsang.** E hó 31-én tartja a kolozsvári iparos-egylet zártkörű bálját a vigadó termeiben. Az iparos bálóknak Kolozsvárt szép mulaja van. Bizonyára ez is egyike lesz a farsang legkedélyesebb táncvigalmának. A meghívók már szétküldtek.

— **Dr. Mégay Gyula,** az összes gyógytudományok tudora, egyetemi tanársegéd s gyakori orvos, orvosi oklevélét a mai nap Kolozsvár főorvosi hivatalának a városi közig. hatóság előtt leendő kihirdetés végett bemutatva.

— **Az „Ellenzék” nyomdájába két tanuló azonnal felvételik.**

— **Ájulás a színházban.** Tegnap este a színházban a nézőtér földszinti részén egy gazdász aljult. Társai kivitték a levegőre, a hol azután csakhamar magához tért. Kapcsolatban ezzel a színház gondos szellőztetésére és a légszusz csövek alapos megvizsgálására hívjuk fel az igazgatóságot. Tegnap előtt például a nézőtérben a légszuszak szaga gyengén érezhető volt, a mi abból keletkezhetett, hogy valamelyik csőből a légszusz elégsé nélkül ömlött. Egy kis figyelmet és kellő ventilációs beállítást mellett minden legkisebb kellemetlenségnek elejét lehet venni.

— **Panasz a bérkioszók ellen.** A főkapitányság figyelmébe ajánljuk a bérkioszók, kik este állandóan lámpa nélkül hajtának végig az utcán még pedig örületes(?) sebességgel. — A tegnap este is a színházból kijövő publikumban nagy riadalmat okozott vagy két ilyen mulatozó bérkiosz.

— **Torda-Aranyos megye bálja.** A Tordán közelebből rendezendő megye bál fényes sikerűnek ígérkezik. Kolozsvárról is többen készülnek e bálra részt venni.

— **Koch titka.** Koch személyesen megerősíteti azt a hírt, hogy gyógyszerének titkát legközelebb közzé fogja tenni. A közvételre Virohoy nyilatkozatai készítették.

— **Világkiállítás Budapest.** Egy külföldi — francia és belga — tőkepénzesek által Budapestre tervezett világkiállításról különböző hírek jelennek meg egyes lapokban. Illetékes helyről nyert információk

szert e hírek nem egészen felelnek meg a valóságnak. A tényállás maga a következő: Egy magyar főur, kinek az iparügyek iránti érdeklődése ismeretes, azon előterjesztése járul a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a francia és belga vállalkozók négy milliófranknyi tőkével a magyar fővárosban a millenium megünneplésének évében világkiállítást hajtanának rendezni. A kereskedelmi miniszter nem tartotta elfogadhatónak a tervet, egyfelől azért, mert nem találta a millenium megünnepléséhez méltónak, hogy ez a nemzeti ünnep idegen tőkével rendezendő idegen kiállításal kötéssék össze, másfelől és főleg azért, mert a kormány kebelében már elhatározott dolgokat tekinthető, hogy a millenium megünneplésének esztendejében Magyarország ipari és kulturális fejlődését egy Budapesti rendezendő országos kiállítással mutassa be a világnak. Ez a kiállítás országos jellegűnek van tervezve, de természetesen meg fog adni a külföldi iparnak is a mód arra, hogy részt vegyen benne.

— **Nagy alapítvány.** Százharmincezer forintot alapítványt tett a „Sz. N.” értesítése szerint egy főlegvázi nő vallásos és iskolai cselőkre. Ugyanis százezer forint készpénzt és harmincezer forint értékű földbirtokot kötött le az illető vagyonos özvegyasszony — nevé az alapító levél kiállítás előtt nem árulja el az idézett lap — arra a célra, hogy az alapítvány jövedelméből egy négyosztályú, katolikus jellegű iskolát építsenek, melyben a tanítást — az alapító kívánsága szerint — a szentferenczi szerzetesek látják el.

— **Kinevezés.** A m. k. pénzügyminiszter Csiki Manó végzett ker. akadémiái hallgatót kinevezte a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság számvevő osztályához számgyakornaknak, ki az erre vonatkozó hivatalos esküt ma tette le.

— **Padlevszki még sem fogták el.** Madridi sürgöny szerint az Olotban letartóztatott egyén személyeírása az utabbi vizsgálat szerint nem egyezik meg a Padlevszki személyeírásával. Szélversztov gyilkosának ugyanis műfogai voltak, míg a letartóztatott egyén természetes fogakkal bír. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a párisi rendőri fenytő bíróság, mely Gregoire hírlapíróit in contumaciám 8 havi fogságra ítélt, büntetését most 4 havi fogságra szállította. A Kreuzzeitung jelenti Londonból, hogy egy ottani helyiségben, a hol nihilisták szoktak egymással érintkezni, azt mondják, hogy Padlevszki Londonban biztonságban van.

— **Mihálovics József zrágrái** érsék-bibornok, mint a legújabb zrágrái távirat jelenti, a halállal küzd. A délelőtt óráiban némi javulás állott be a bibornok-érsék állapotában, de ez csak látványos volt, mert egy újabb távirat szerint betegsége reménytelen fordult. Mihálovics állapotának némi javulását arra használta fel, hogy nagy alapítvánnyal gyarapítsa jótéteményeit, ugyanis, a súlyos beteg, egyházfőjedele 103,000 frtyi adományt tett és pedig 35,000 frtot az alsóklérus segítő-alap javára. 20—20 ezer frtot a sinlők segélyezésére és a székesegyházi alapnak, a többi összeg különböző jótékony és kulturális intézetek között osztandó fel.

— **Népszámlálás külföldön.** A külföldi népszámlálás eredményére vonatkozólag Prágából azt írják, hogy az ügynököket az ottani szőlőhegyekben már több ízben megátadták. — Troppauban a lakosság száma 21743. Tíz év előtt 19289 lakosa volt. — Trautenauban a lakosság száma 1880 óta 2373-mal szaporodott. Az akkori népszámlálások szerint 11023 lakosa volt, jelenleg pedig 13396 van. Németül beszélt 1800-ban 9624, csehtül 1399; a mostani lakosság közül németül 12572, csehtül 824 ember beszél. — Krakórnál már megírta, hogy 67832 lakosa van. A múlt népszámlálás óta tehát, mikor 66065 lakosa volt, 1737 emberrel szaporodott a lakosság száma. — Pilsenben 43,709 lakos van, a katonasággal együtt 50,132. 1880. óta 11,173 lélekkel szaporodott a lakosság, mi 29-8 százaléknak felel meg.

— **Jótékonyosság.** A zalatnai szegény tanulókat segélyező jótékony négyelet a legközelebbi karácsonkor, újból szép jelet adta, fáradságot nem ismerő működésének. Decz. 4-én „karácsonfa” ünnepélyt rendezett; mely alkalommal 17 szegény gyermek öltöztetett föl meleg téli ruhába s ezen kívül 70 iskolás gyermek között sok apróságot, u. m. kendőket, keztyűket, kötőpamutot, írószereket stb. gyűjtöcsöl, kalácsot stb. osztott ki. Volt is határán öröm! Az egyeletnek ez alkalommal a kiadása, jóval meghaladja a 100 frtot. Fogadják a jótékony négyelet tagok, a nyilvánosság előtt is, a szülők és a szegény gyermekek halás köszönetét! Kísérje ez évben is munkájukat Istennek áldása!

— **A walesi herceg és vendége.** A következő mulatságos eset történt nemrég a walesi herceg estélyén. A vendégek közt volt ezuttal először egy fiatal gentleman is, a kit a trónörökös már csak ezért is felette szívesen fogadott. E kitüntetés az ifjú annyira elkápráztatta, hogy magát a herceg különös kegyencének tekintve, a jelen voltak közt egyre azzal dicsekedett, hogy neki nagy befolyása van a fenségre. Kérdése közben meg fogadni is mert, hogy neki a herceg felszolgálni is fog. Midőn az ebéd után a vendégek a billard-terembe vonultak vissza, a „kegyenc” hirtelen így szólt: „Hallja csak,

Vales! Csengessen kérem, hogy egy pohár puncsot hozzanak nekem!” Valamennyi jelen volt összenézett, de a herceg nyájasan mosolyogva, a csengetőt-zsinórhoz ment és csengtetett. A mint a lakaj megjelent, ezt mondta hozzá: „Hozd el ennek az urnak — a hintáját.”

— **Kettős gyilkosság és öngyilkosság feltételezéséből.** Zombolyáról sürgönyzik, hogy Wiedner Mihály az ottani temetőben pisztolyal rálőtt kedvesére Weixelberger Erzsébetre s életveszélyesen megsebesítette. Azután a leány csábítóját Ksnt Józsefet lötte meg, ki szintén súlyosan sebesült meg, végül önmaga ellen fordította a fegyvert s a boldogtalan ember oly szerencsén találta hogy rögtön szörnyet halt.

— **Persa generális.** Wagner Károly, ki a múlt években Kolozsvárt állomásozott, mint tüzérekapitány s innen eltávozván Perzsiában az ottani udvarnál foglalt el magas állást, tábornoki rangot kapott a perzsa sahtól, kinek fiát huzamos ideig képezte egy katonai, mint egyéb tudományokban. Közlebről egyik kolozsvári ismerőseinek arcképet is megküldött, melyben perzsa tábornoki egyenruhában van levőve. Melle tele van agatva rendjelekkel, a rangot jelölő csillag pedig kabátja bal karjára van varrva.

— **Az ezüst forintokos koronája.** Egy bécsi lap elbeszélte a napokban egy mulatságos históriát arról, hogy Bukarestben hogyan keresték szent István koronáját. A dolog úgy történt, hogy a bukaresti magyar-osztrák kolónia bált rendezte a tánczrendeken ékességül a magyar királyi koronát akarták használni. Bukarestben azonban sehogy sem tudták mintát találni az illető iparos számára. Mígmen végre a bálélnők kis fia oldotta meg a nehézséget, figyelemzetvén a papáját, hogy minden magyar ezüstforintson rajta van a szent István koronája. E történet kapcsán az illető lap egyik olvasója most felszólalt, hogy még mindig kérdés, vajjon jól van-e a bukaresti tánczrendeken a magyar korona. Az ezüstforintosok tudniillik — úgy mondja — nem egészen megbízhatók ebben a tekintetben. Ó legalább azt tapasztalta, hogy némely magyar ezüst- és rézpénzen a korona görbe keresztje jobbra, másikon meg ismét balra hajlik. Kérdés már most melyik a helyes állás. Hogy a bécsi úri embernek igaz van-e, azt hasznos időtöltésképpen vizsgálhatják azok, a kiknek épen sok ezüst forintosuk van egy halomban.

— **A Grillparzer-ünnepély Bécsben.** A „Concordia” bécsi író- és hírlapíró egylet tegnap este a „Carl”-színházban Grillparzer-ünnepélyt rendezett. Az estélyt Schlesinger Zsigmond „Der Traum im Grillparzer Stübchen” című drámai prologia nyitotta meg, melyet a közönség tetszettel fogadott. Ezután „Medea” előadása következett, a melynek czímzerepét Wolter asszony művésziileg játszotta. A többi szerepeket Lola k. a., Kraszel és Lámszky adták.

— **Francia színi előadás Gacsinában.** A minap a pétervári „Mihály”- és „Sándor” színházak legkiválóbb művészei és művésznői Gacsinában a czári család előtti játszottak. Előadták Musset „Caprice”-ét és Gille „amill”-ját. Különvontat szállította a művészeket Gacsinában, a hol fejedelmi ebéd várta őket a czári palotában. Előadás után fényes vacsorát szolgált fel nekik. Ezt megelőzőleg megjelent a művészek körében a czári pár és hosszasan társalgott mind-egyikkal. A hölgyeket karpereczekkel, fülbevalókkal és melltyűkkel, a férfakat pompás órákkal és melltyűkkel ajándékozták meg.

— **Új tenorista** tűnt fel a boroszlói opera egén, a kinek fényes jövőt jósolnak. Egy lengyel fiatal ember, a kinek Cerini a színházi neve, legelőször énekelt a „Troubadour”-t és hatatmas, érces hangjával, szép megjelenéssel, valamint intelligens előadásával egészen elragatta a közönséget, mely a Strettát megis méltetette és a felvonás után nyolcszor hívta a fiatal énekest a lámpák elé.

— **Kiállítás Braziliában.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi miniszteriumtól vett értesülés alapján felhívja az érdekelteket, hogy a brazil kormány által 1892. évi november hó folyamán Santo Paulóban rendezendő amerikai kontinentális kiállításra. A kiállítás első sorban ugyan amerikai termékek bemutatását célozza, azonban azon európai államoknak, melyek abbau részt venni kívánának — a biztosítás legújabb határozata szerint, a részvétel különös kívánságukra lehetőségessé fog tétetni. A brazil kereskedelmi miniszter a kiállítandó tárgyak számára más is teljes bevétel váms és szállítási díjmentességet biztosított. A kiállítási költségek fedezésére sztkéses négy millió arany frtyai tőke egy részvén társaság által már le van téve.

— **Khinal igazságszolgáltatás.** A khinal igazságszolgáltatás — mint egy „Kvanggap” című khinal lap vezércikkéből kitétnék — nem igen áll valami különös magaslapon. A lap ója olvasóit a pörkösdéstől, melynek költségei oly nagyok, hogy csak a gazdagok bírják el. A költségek többnyire önkényes ajándékokból állnak, miket a legalkalmasabb ajándéktól kezdve föl a bíróság kell osztogatni, hogy az ember egyáltalában a bíróság elé juthasson. Rendszeres költségtarifa nincs.

— **Az „arany rózsák.”** Említettük nemrég, hogy a pápa ez évben az „arany rózsát” a francia köztársasági elnök nevének szánta. Mint most e hír kiegészítésül Párisból jelentik, erről Carnot urat magánutón a pápai nuncius is értesíté, a ki előtt az elnök kijelenté, hogy Carnotné asszony a pápa ajánlódát a legmelyebb hálaival fogadja. A mint azonban néhány nap múlva az elnököt arra figyelmeztették, hogy az arany rózsák átadása szokás szerint nagy ünnepélyességgel és is-

tentiszelet közben szokott végbemenni, agállyal támadtak, úgy, hogy a nunciushoz azon bizalmas kérdést intézte, vajjon nem volna-e lehetséges a szokásos ünnepélyességeket mellőzni. Beavatott körökben a vatikán feleletét feszűlten várják.

— **Szabad színház.** A berlini szabad színpadon rendkívüli sikert aratott Hauptmann Gerhardt „Magános emberek” című családi drámája. Hőse egy fantasztikus, magas eszmékkel eltelt tudós, ki konvenczió nélküli, boldog házassága közepette egyszerre egy fiatal, szellemes leánnyal találkozik, kivel lellemi harmonián nyugvó tiszta baráti viszonyt köt. A leány azonban beléje szeret hogy meg ne zavarja házasságát, elhagyja. A tudós erre agyonlővi magát, mert nem tudja elviselni a világ mai rendje által parancsolt elvárást. Hauptmann e drámájában szakit a visszatérítő realiztikussággal, mely előző műveit jellemzi.

MŰVÉSZET.

Magyar cyculus.

XV.

Szereda

„A suhancz.”

(Operette 3 felvonásban Bayard és Wanderburch után megzenésítette Konti József)

Szerkesztő ur! Legyen szíves megengedni, hogy én is publikum legyek; mert érzem, hogy mint színreterfens kezdek unalmas lenni örökös leczkémekkel.

Mindenek előtt kikötöm, hogy ezentúl csak páros bérletbe járassak. Párosnak lenni oh mi szép; páratlannak lenni jaj de csuf. Párosba járni: chic; páratlanba járni: burgeses. A párosok több operettehez jutnak; a tragédia és a dráma hadd legyen a páratlanoké. Így aztán mi párosan mulatunk, ők pedig páratlanul unják magukat.

Micsoda? Ön ránczba szedi szemöldökét? De szerkesztő ur edes! Hát nem lélek-emelő poézis ez? Egy suhancz aki nyomdász inas és állandó rossz lábon áll a rendőrséggel. Ez a suhancz — nevezett gaminnek, mert hisz annak hívják ott, hol a darab szövege termelt — tehát ez a gamin rákényszeríti Morin tábornokot, Franciaország páirjét, aki mellesleg még báró is s nem kevesebb, mint hat egyenruhás komornyikkal jelenik meg az utcán és szerezessen kocsist tart és saját palotájában lakik, és tagja a becsületrendnek — mondom ez a gamin, aki nagyanyjával lakik a hatodik emeleten, h á t u l, labdázik az utcán, verekszik az utcán, énekel az utcán: találkozik az utcán báró Morin tábornokkal, Franciaország páirjével, ki az elgázoltatás minden veszélye nélkül ül le az utca közepén egy székre, s itt — mondom — a gamin rákényszeríti a tábornokot, hogy fiával t. i. a tábornok a maga tulajdon fiával vétesse feleségül az ő testvérét, már t. i. a gamin tulajdon edes testvérét.

Hát nem szép a poézis! Egy öreg katona az első császárság idejéből, ki a köztársaságot is bizonynyára szolgálta, sőt nagy a gyanum — a Pusztai komoly és méltóságos tartása után — hogy a conventben együtt szavazott a gironddal szegény XVI Lajos ellen „la morte sans phrase” — leczkét kap az utcán egy gamintól a becsület és a kötelesség dögében, s mikor föl kikapott, így kiált fel: enyje de derék ficzkó!

Utólréhetetlen költészet! És milyen élethű, milyen valószínű, mily remek alkotása az emberi agynak! Hát még a tanúság, hát a morál, hát a lélektani összekötések, a katasztrófáig menő bonyodalmak s végre a magasztos kiengesztelődés a megzavart erkölcsi, politikai, társadalmi egyensúly helyreállítása alkalmával!

Bizony szerkesztő ur érdemes dolog egy ilyen mű után Párisig menni. Ilyent mi nem tudunk. Pedig ha tudnánk! Minő közönségünk lenne nekünk, mikor még Bayard és Wanderburch uraknak is ilyen van! Ketten hozták létre e műreket. Egy lángész nem is birna meg akkora terhet. Hátba meg három írták volna!

Szeretem. Még azt mondják rólunk, hogy művelődésre képtelen mongol faj vagyunk. Hát ugyan a mongolok szeretik annyira az operettet, mint mi? Statisztikai adatokat kérek szerkesztő ur az iránt, hogy Mongolia fővárosában hány operettet adnak évenként, s hány ezer ember látogatja ezen előadásokat? Fogadok, hogy nincs rá adata. De miszeretjünk, mi kultiváljuk, mi eljárunk szorgalmasan. No hát!?

Mert szép az nagyon. Piros strimpfli, kék strimpfli, sarga strimpfli, fehér papucs, fekete papucs, rózsaszín papucs. Torok hang, torokabb hang, legtorokabb hang. Bécsi mars, bécsi mars, legbécsi mars. Hogy ne mulatnánk jól!

Minden korszáknak meg van a maga irodalmi izlése. Mikor ébredetünk Berzsenyit és Kisfaludyt szeretünk; mikor izmosódtunk Vörösmartyt; mikor próbát tettünk, hogy ki a legény a csárdában, s Nagy sar-

lónál, Isaszegnél, Piskinél és egyebütt kitést-tük néhány zápfogát a németnek, akkor Petőfi volt a költőnk. „Csobánca, Tátika, Somló” után jött az éposz: „A kievi csata”, „Zalán futása”, „Cserhalom”, „Mohács”, „Zandirihám”; az éposz után jött a tragédia Öreg ágyuja, melyet Czako, gr. Teleki László, Katona, Madách töltögettek és süttögettek. Jött aztán a Jókai, Szigligeti, Tóth Ede ideje. Mindenik mű magán viseli a korszak bélyegét, vagy talán a korszakuk viselik a műnek bélyegét. Most az operette van divatban. Valjon ebből is a korszak beszél hozzánk.

Szerkesztő ur! Én divatos akarok lenni. Én ezentúl mindig eljárak az operette-be. Mert annyi szép leányt, kicsi leányt, növénydek leányt, felnőtt leányt nem lehet ám más előadás alkalmával látni. Már pedig én gyönyörködni akarok. Én a korszak gyermeke vagyok szerkesztő ur. Érti?

Engem ne tanitson a színház se izlésre, se erkölcsre, se tisztességre, se hazafiságra. Én ott élvezni akarok. Már pedig a tanulás nekem nem élvezet. Ha tanulni akarok: elővonom az Akadémia kiadványait. Igaz, hogy nem értem meg; az is igaz, hogy el sem olvasom. De az mindegy. Azért még is csak operettebe járok ezentúl. Az izlést majd kifejleszti a „Divat-szalon”; az erkölcsre megtanít a rendőrség; a tisztességre a táncz-mester; a hazafiságra báró Fejérváry Géza. Aláoszolgája a szerkesztő úrnak.

Járó Kelő.

NEMZETI SZÍNHÁZ.	PÁROS SZÓKTETÉS.
Kolozsvárt, pént. jan. 16 Bérlet 99. szám.	Operette 1 felv. Szövegét írta: Sebesti Samu. Zenéjét szerelte: Simon Kálmán.
BÁRÓ ÉS BANKÁR.	SZEMÉLYEK:
Dráma, 3 felv. Hugó Károlyótl	Fülének Váradiné Margit Kúry Klára Piroksa Öcsey Flóra Don Rolando Kápolnai Drosek Megyeri Dorottya Láng E. Izabella Farkas J. Lichtenberg Fírel Jean pinéz Puszai
SZEMÉLYEK:	
Granville E. Kovács Adél Szerémi G. Mirmont báró Iványi	
Ezt követi:	Kezdeté 7 órákor

KÖZGAZDASÁG.

„The Gresham” életbiztosítási-társaság Londonban. E társulat évi jelentése, mely az 1890. június hó 30-án befejezett 42-ik üzletéről szól, és a részvényesek 1890. december hó 16-án tartott rendes közgyűlése elé terjesztett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az elmúlt év eredménye rendkívül kedvezőnek mondható. A társulathoz az utolsó év alatt 6673 biztosítási ajánlat nyújtott be 55,985,275. — frk értékében, melyek közül elfogadtatt 5764 drb 47,194,725 frk biztosítási összeggel és erről a megfelelő számú kötvényt is állítottat. A díjbevétele, a visszbiztosítási díjak levonása után 1: 500,911 frk 77 cts.-ra rug, a miben a 1,770,692 frk 60 cts.-ot tevő első évi díjak befoglaltatnak. A kamat számla mérlege 4,83,137 frk 40 cts.-ot tesz, miáltal a társaság évi jövedelme — a díjbevétele hozzájárulásával — 20,034,349 frk 17 cts.-ra emelkedett. A társaság az elmúlt év folyamában 8,706,667 frk 81 cts.-ot utalványozott oly követelések folytán melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek. Lejárt biztosítási- és vegyes biztosítások sat. fejében, „zetett a társaság 1,927,233 frk 75 cts.-ot, kötvények visszaváltására 1,426,338 frk 75 cts.-nyi összeget fordított. A biztosítási és járadék alapok 5,789,558 frk 13 cts.-al gyarapodtak. Az összes cselekvő vagyon az üzletév végével 111,610,613 frk 54 cts.-ra rugott. Tőkebefektetés: 2,460,317 frk 40 cts. a brit komorny értékeiben, 539, 819 frk 79 cts. az india és gyarmati kormány értékeiben, 14,995,488 frk 23 cts. idegen államok értékpapiraiban, 1,734,190 frk 10 cts. vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, 52,410,338 frk 33 cts. vasuti- és egyéb kölcsöntőlvényekben 16,619,240 frk 73 cts. a társaság ingatlanaiiban, melyekben a társaság bécsi és budapesti háza befoglaltatnak, 8,097,063 frk 86 cts. jelzálogban, és különböző értékekben 14,763,255 frk 10 cts.

A vetések állásáról.

A földműveléstgyi miniszteriumhoz január 10-ig beérkezett jelentések szerint az őszi vetések a Duna bal partján a kemény fagyok mellett is jól telnek, mert hó alatt vannak; meglehetősen gyengén állottak, mikor a hó alá kerültek. A Duna jobbpartján a vetések többnyire 20—30 cmnyi hó alatt állnak, kedvező kitelelésük remélhető, a növényzet kifogástalanul áll s csakis néhol a repez gyenge. A Duna-Tisza közén a vetések jól állanak, kivételt képeznek Borsod- Ung- és Zemplénmegyek némely helyei. A Tisza balpartján és Hajdu-, Szabolcs- és Szatmármegyék némely lapályosabb részén az olvadás folytán összefutott víz fedi az őszi vetéseket, egyebütt azonban a vetések a hó alatt jól telnek. A Tisza-Maros szögén nagyobbára csak vékony hólepel borítja a vetéseket, az is az enyhére vált időjárás következtében több helyen elolvadt már; átlag elég jól állanak. Az erdélyi megyékben több helyen hótakaró nélkül állanak; a hideg száraz fagyok sok helyen megrongálták.

Felölös szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptalajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H i r d e t é s e k.

79. szám.

45. (2—3)

Árverési hirdetmény.

A fogaras-galaczi állami „Olthid” vámbérlete tárgyában
1891. évi február hó 13-án délelőtt 9 órakor
 zárt írásbeli ajánlatok után árverés fog tartatni, melyre az érdeklődők ezennel következő értesítéssel hivatnak meg:
 1.) Nevezett hídvám 1891. évi márczius hó 1-től számítva **6 egymásutáni évre** adatik bérbe.
 2.) Az erre vonatkozó ajánlatok alulírt igazgatóságnál Fogarason, **1891. évi február hó 13-án reggeli fél 8 óráig** adandók be, mert későn érkezett vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.
 3.) Az ajánlatok zárt borítékban 50 kros bélyeggel ellátva nyújtandók be, s azokban az ajánlott évi bérösszeg olvashatóan számokkal és betűkkel is kiirandó.
 4.) Az ígért bérösszeg 10%-ja az ajánlathoz készpénzben melléklendő és a jól pecsételt borítékban a befektetett összeg kiirandó.
 5.) Minden az árverésre és bérletre vonatkozó egyéb feltételek alulírt igazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtehető.
 6.) Az árverés **1891. évi február hó 13-án d. e. pont 9 órakor** alulírt igazgatóság irodájában Fogarason megkezdetik.

A fogarasi m. kir. ménes-birtok igazgatósága.

Sz. 7383—1890.
 tlv.

46. (1—1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy a tordai takarékpénztár végrehajtónak Simonfi Jenő hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 155 ft tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a tordai kir. járásbíró) területén levő, Egerbegy község határán fekvő, az egerbegyi 519. sz. tjkvben A + 1—3. rendsz. alatt foglalt, s Simonfi Jenő hagyatékát képező ingatlanokra, még pedig a 2333, 2384, 2385. hrsz. 429 ft; 3098, 3099. hrsz. 33 ft és a 3370, 3371. hrsz. 109 ft; az árverést összesen 571 ftban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi Április hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor** Egerbegy község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladandó fog.

Árverezni szándékozik — végrehajtató kivételével — tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 57 ft 10 krt o. é. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1890. évi október hó 14. napján.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

SOLYMOSI MIKLÓS,
 kir. törvényszéki bíró.

Sz. 7848—1890.
 tlv.

47. (1—1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy a tordai takarékpénztár végrehajtónak Argyius Simonné Deceán Veronika végrehajtást szenvedő elleni 150 ft tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a felvinczi kir. járásbíró) területén levő Inakfalva község határán fekvő, az inakfalvi 54. sz. tjkvben A + 1—10. rendsz. alatt foglalt ingatlanokra, még pedig a 151/1. hrsz. 51 ft; 273/1. hrsz. 6 ft; 340/1. hrsz. 42 ft; 609/1. hrsz. 72 ft; 647/1. hrsz. 84 ft; 707/1. hrsz. 22 ft; 833. hrsz. 57 ft; 861. hrsz. 49 ft; 869. hrsz. 105 ft; a 927/1. hrsz. 114 ft; az árverést összesen 602 ftban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1891. évi Márczius hó 12-ik napján délelőtt 9 órakor** Inakfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladandó fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 60 ft 20 krt o. é. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1890. évi október hó 22-ik napján.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

SOLYMOSI MIKLÓS,
 kir. törvényszéki bíró.

MEGHIVÁS.

A székely-udvarhelyi „Székely-egyleti első takarékpénztár részvénytársaság”

1891. évi rendes közgyűlését

február hó 22-én délelőtt 10 órakor

saját helyiségében tartja meg.

49.

(1—3)

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Az igazgatóság előterjesztése, kapcsolatban a felügyelőbizottság jelentésével, az 1890. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában. Ezek alapján a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslat tárgyalása.
2. Aligazgató és igazgatósági tagok választása.
3. Szabályszerű indítványok tárgyalása.

Kelt Székely-Udvarhelyen, 1891. január hó 10-én.

Az igazgatóság.

Figyelemztetés: Alapszabályok. 40. §. Az igazgatóság egy három tagú bizottságot küld ki, mely a gyűlés előtt legalább 2 nappal a jelentkezők jogosultságát bírálja meg, a részvényeket letétbe veszi és a közgyűlés után kiadja és ennek határozata ellen a közgyűléshez van csak folyamodásnak helye. A gyűlés előtt való nap esti 6 órakor záródik a jogosultak bírálata és jelentkezése.

BIRTOK VÉTEL.

Azonali készpénz fizetés mellett
 kerestetik megvétel végett

EGY BIRTOK

60,000 frttól 100,000 frt értékig

az erdélyi részekben.

Ajánlatok a birtok részletes leírása mellett:

CSONGVAY LAJOS ügyvédi irodájába Maros-Vásárhelyt küldendők.

44. (2—3)

Felőláság mellett teljes és igazságos méret és súly.

TELJESEN SZÁRAZ FIATAL FA.

Alólírottaknak van szerencsájuk a nagyérdemű és különösen helybeli közönségnek nagybecsű figyelmébe ajánlani, miszerint — a fabeszerezés körül eddig tapasztalt nehézségeket teljesen orvosolando — sikerült nekünk a vasúti indóház melletti (volt Szentjánosi-féle) telken egy

GŐZFÜRÉSZDÉVEL

egybekötött

TÜZIFA NAGY RAKTÁRT

létesíteni, hol ugyanis bármely időben (bátran mondhatjuk, ma a legjobb) **száraz nem usztatott bükkefa**, a következő minőségben és árak mellett megrendelhető:

- 4 köbméter (1 öl) hasábfá házhoz szállítva 11 ft.
- Ugyanezen mennyiség, tetszés szerint felvágva, házhoz szállítva 12 75 kr.
- 1 mtr. mázsa felvágott fa 54 ft.
- 1 kocsi, 100 métermázsza hivatalosan lemérve 54 ft.

Azon szerencsés helyzetben vagyunk, a t. fogyasztó közönségnek még azon kényelemmel is szolgálhatni, hogy a nálunk vásárolt fát ott helyett, a gőzerőre berendezett fűrészdénkben azonnal (30 percenként egy ölet) tetszés szerinti darabokra felvágatjuk és ily állapotban saját, e célra berendezett kocsikkal szállítjuk házhoz.

Kiváló tisztelettel

WEISZ és MAYER.

12. (9—20)

Megrendelhető: **WEISZ ISZA** urnál Belközép-utca 15 szám.

Cserhéj hántásra

igen alkalmas fekvésű, jó minőségű,

64—65 cat. hold terjedelmű erdő faterméke

Kecsed-Szilvás község határán

(Szolnok-Dobokamegye)

ez év tavaszán eladó.

Értekezhetni az eladás iránt: **CSIKI ELEK** m.-köblősi lakóssal, u. p. Pánczélcseh. (1—2)

REGALEVÁLTÁS KÖTVÉNYEKET,

illetőleg

UTALVÁNYOKAT

legmagasabb áron vásárol

A KOLOZSVÁRI

KERESKEDELMI BANK.

43. (1—20)

Falura, magános urhoz

kerestetik

egy 35—40 éves asszony,

ki a főzés, vasalás, majorság-tenyésztés és veteményezéshez jól ért s mindezt hiteles bizonyítvánnyal is igazolhatja.

Jelentkezhetni: **Külmonostor-utca 42-ik szám alatt.** (8—8)

Eddig fölülmulthatatlan!

Maager Vilmos-féle valódi tisztított

Dorsmájolaj

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.

Egy üveg ára 1 ft és kapható a gyári raktárban Bécsben, III. kerület Heumarkt 3., valamint

az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszerházában.

Kolozsvárt kapható: **WOLFF J., SZÉKY MIKLÓS, BIRÓ JÁNOS, DR. EMBER B., A. VALENTINI, LUDWIG PALÓCZY** gyógyszerész urnakál; továbbá **GERGELY FERENCZ, KÓNYA SÁNDOR** és **MISSELBACHER J. B.** keresk. urnakál.

8. (8—19)

Üzletmegszüntetés miatt általános végeladás!!!

A n. é. közönség szives tudomására kívánom hozni, hogy üzletemet **Főtér gr. Teleky-ház** alatt teljesen felhagyni szándékozom, mely cél elérése végett „**hatósági engedély mellett**”

általános Végeladást rendezek.

Hogy céloamat mihamarább elérjem, az árakat a beszerzési áron alulra tettem; úgy hogy bárki szükségletét női- és férfiruha-kelmék, diszítések, selyem- és bársony-kelmék, vászonnemű, mindenféle Chifonok, asztalneműek, creton és parchentek, zsebkendők, paplan, mátrác, pokrócz, Jäger-féle alsó-ruhák, gyapju-, hárász- és selyemkendők, nyakkendő, esőtartó, miderek, csipkenemű, szalag, béllésneműek és sok elé nem sorolható rövidáru cikkekben eddig elő nem fordult olcsó árakban nálam szerezhethi be.

Ez alkalommal felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek folyószámlájok rendezve nincs, mielőbb kifizetni sziveskedjenek.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

teljes tisztelettel

GÁMENTZY JÁNOS.

9. (12—50)

Szabott árak!!!

Készpénz fizetéssel.